

PLÁN PŘÍPRAVY NA STÁRNUTÍ

ROŽNOV POD RADHOŠTĚM

2023-2024

Rožnov

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Oblast seniorů v rámci města Rožnova pod Radhoštěm	6
2.1	Strategické dokumenty města	6
2.2	Služby pro seniory.....	7
2.3	SWOT analýza	8
3	Plán přípravy na stárnutí dle jednotlivých oblastí	10
3.1	Práva seniorů	10
3.2	Celoživotní učení.....	12
3.3	Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů	14
3.4	Dobrovolnictví a mezigenerační soudržnost	16
3.5	Prostředí pro život seniorů.....	18
3.6	Zdravé stárnutí	20
3.7	Informace pro seniory.....	22
4	Závěr.....	24
	Zdroje informací.....	25

1 Úvod

Prodlužující se délka lidského života je výsledkem úsilí společnosti, která se snaží o zvyšování kvality lidského života, životní úrovně a zlepšování zdravotního stavu populace. K dosažení tohoto stavu naše společnost směřuje. Dožívání se vyššího věku je komplexní proces, který se promítá jak do života jednotlivých seniorů, tak i do celé společnosti. Seniorský věk se vlivem prodlužování délky života stává významnější fází lidského žití. Celoživotní moudrost a zkušenosti, know-how i vysoká odbornost zvyšují možnosti společnosti.

Aby byly možnosti rostoucího počtu starších občanů využity v co největší míře, je potřeba zaměřit se na dvě základní oblasti – zdraví a celoživotní učení. To starším občanům umožňuje stárnout aktivně. Být aktivní lze pouze v případě uspokojení důležitých životních potřeb a zajištění kvalitního prostředí. S rostoucím počtem seniorů vznikají různé kategorie seniorů. Ne všichni mohou být aktivní, účastnit se na trhu práce nebo přispívat v rámci společnosti a rodiny. Zajištění důstojné a odpovídající péče proto patří k povinnostem každé společnosti. Úroveň vyspělosti dané země by se měla odrazit i v určitém stupni kvality života ve stáří.

Město Rožnov pod Radhoštěm uvedenou problematiku vnímá. Demografický vývoj ukazuje, že počet obyvatel ve věkové skupině nad 65 let se zvyšuje. Konkrétní údaje vyjadřující věkovou strukturu města Rožnov pod Radhoštěm jsou uvedeny v tabulce (Tabulka 1). Zpracovány jsou pro roky 2009, 2018 a 2021, ke komparaci dále slouží krajská a celorepubliková data.

Tabulka 1: Věková struktura obyvatelstva v letech 2009, 2018 a 2021 (údaje k 31. 12.)

Územní jednotka	Rok	Počet obyvatel	Věková skupina						Průměrný věk
			0-14 let		15-64 let		65 let a více		
			abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Rožnov p. R.	2009	16 871	2 286	13,5	11 913	70,6	2 672	15,8	41,2
	2018	16 420	2 332	14,2	10 430	63,5	3 658	22,3	44,2
	2021	16 005	2 346	14,7	9 824	61,4	3 835	24,0	45,0
Zlínský kraj	2009	591 042	82 375	13,9	415 061	70,2	93 606	15,8	40,9
	2018	582 921	87 958	15,1	376 378	64,6	118 585	20,3	43,1
	2021	564 331	87 299	15,5	354 350	62,8	122 682	21,7	43,8
ČR	2009	10 506 813	1 494 370	14,2	7 413 560	70,6	1 598 883	15,2	40,6
	2018	10 649 800	1 693 060	15,9	6 870 123	64,5	2 086 617	19,6	42,3
	2021	10 524 167	1 691 760	16,1	6 684 359	63,5	2 148 048	20,4	42,7

Zdroj: ČSÚ

Z údajů vyplývá, že za období 2009–2021, tedy za období 12 let, klesl v Rožnově pod Radhoštěm podíl obyvatelstva ve věku 15–64 let o 9,2 %, populace starší 65 let naopak posílila, a to o 8,2 %. Zároveň vzrostl průměrný věk obyvatelstva o 3,8 roku. Trend stárnutí populace potvrzují obdobně se vyvíjející data Zlínského kraje a České republiky.

Graf 1: Zvyšující se počet občanů ve věku 65 a více let

Pro potřeby Plánu přípravy na stárnutí v Rožnově pod Radhoštěm, který se týká života seniorů, byli senioři rozděleni do tří následujících skupin:

Senioři 1 – aktivní senioři:

Do této skupiny jsou zařazeni senioři aktivní, soběstační, ekonomicky zajištění, se zájmem o společenské vyžití, velmi dobře pohybliví.

Senioři 2 – aktivně-pasivní senioři:

Začlenění jsou senioři s myšlením na dobré úrovni, se zájmem o společenské dění, se sníženou pohyblivostí, s potřebou dopomoci druhé osoby.

Senioři 3 – pasivní senioři:

Do skupiny jsou zařazeni senioři se sníženou úrovní myšlení, s obtížnou pohyblivostí či mobilní pouze s pomocí druhé osoby a s využitím invalidního vozíku.

Členění je aplikováno v kapitole 3, kde jsou čísla skupin seniorů (1, 2, 3) uvedena u jednotlivých opatření pro danou oblast. Tímto způsobem je vyjádřeno, pro kterou skupinu seniorů je uvedené opatření vhodné. Opatření u jednotlivých oblastí jsou dále krátce charakterizována.

Plán přípravy na stárnutí v Rožnově pod Radhoštěm se zaměřuje celkem na sedm oblastí:

- Práva seniorů
- Celoživotní učení
- Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů
- Dobrovolnictví a mezigenerační soudržnost
- Prostředí pro život seniorů
- Zdravé stárnutí
- Informace pro seniory

Cílem dokumentu je rozvoj socializace a aktivizace seniorů ve městě Rožnov pod Radhoštěm, což souvisí s hlavním cílem Koncepce rodinné a seniorské politiky Zlínského kraje pro období 2020–2022. Vzhledem k tomu, že prognózy demografického vývoje naznačují další, postupný nárůst populace seniorského věku, je potřeba na regionální úrovni připravovat konkrétní opatření také s dlouhodobým výhledem.

Obrázek 1: Stárnutí populace – výzvy i potenciál společnosti

Zdroj: MPSV

2 Oblast seniorů v rámci města Rožnova pod Radhoštěm

2.1 Strategické dokumenty města

Plán přípravy na stárnutí Rožnov pod Radhoštěm 2023–2025 vychází z níže uvedených strategických dokumentů platných pro město Rožnov pod Radhoštěm nebo ORP Rožnov pod Radhoštěm.

Strategický plán rozvoje města Rožnov pod Radhoštěm 2021–2030, který se zejména v oblasti sociální prostředí věnuje i seniorům.

Komunitní plán rozvoje sociálních a souvisejících služeb ORP Rožnov pod Radhoštěm 2022+ obsahuje síť služeb pro cílovou skupinu rodiny s dětmi, osoby se zdravotním postižením, senioři a osoby ohrožené sociálním vyloučením. Se zvyšujícím se věkem mnohdy souvisí i zvýšená potřeba seniorů využívat sociální služby.

Koncepce rozvoje bydlení města Rožnov pod Radhoštěm 2018–2028, jejímž hlavním pilířem je bytová politika města. Město má ve vlastnictví 326 bytů, které jsou určeny k nájemnímu bydlení různým cílovým skupinám. Jednou z cílových skupin jsou osoby se sníženou soběstačností způsobenou věkem. V oblasti seniorů zmíněná koncepce zahrnuje i úkol spočívající v budování bytových domů s pečovatelskými byty, a to právě na základě dlouhodobého zvyšování počtu osob v seniorském věku.

Rodinná politika města Rožnov pod Radhoštěm 2020–2022, která se primárně zaměřuje na život rodin s dětmi ve městě, a také poskytuje přehled o veřejných oblastech života ve městě, jako jsou např. sociální zázemí, bezpečnost, volnočasové aktivity nebo komunikace, a které lze využít i pro oblast seniorů.

Plán prevence kriminality 2022-2023, který obsahuje i aktivity zaměřené na cílovou skupinu senioři.

2.2 Služby pro seniory

Přehled sociálních a ostatních služeb pro seniory, působících na území města Rožnova pod Radhoštěm, byl zpracován v rámci II. aktualizace Komunitního plánu rozvoje sociálních a souvisejících služeb ORP Rožnov pod Radhoštěm 2022+.

Informace o sociálních službách pro seniory jsou umístěny na stránkách města Rožnova pod Radhoštěm, ve Spektu Rožnovska a také na vývěsce v budově Polikliniky, Letenská 1183.

Sociální služby pro seniory působící na území města Rožnov pod Radhoštěm

Andělé stromu života, p.s. – Odborné sociální poradenství

Andělé stromu života, p.s. – Terénní odlehčovací služby

Diakonie Valašské Meziříčí – Denní stacionář Dobromysl

Diakonie Valašské Meziříčí – Osobní asistence

Diakonie Valašské Meziříčí – Pečovatelská služba

Diakonie Valašské Meziříčí – OSP pro pečující a umírající

Charita Valašské Meziříčí – Denní stacionář Radost, Rožnov pod Radhoštěm

Charita Valašské Meziříčí – Dům pokojného stáří, Valašská Bystřice

Charita Valašské Meziříčí – Pečovatelská služba, Rožnov pod Radhoštěm

Charita Valašské Meziříčí – Odlehčovací služba, Valašská Bystřice

Sociální služby Vsetín, p.o. – Domov pro seniory, Rožnov pod Radhoštěm

Ostatní služby pro seniory působící na území města Rožnov pod Radhoštěm

Klub seniorů Rožnov pod Radhoštěm, o.s.

Svaz tělesně postižených v ČR, z.s., místní organizace Rožnov pod Radhoštěm

Český svaz žen, o.s., spolek rožnovských žen

Dobrovolnické centrum Adra, Valašské Meziříčí

2.3 SWOT analýza

SWOT analýza týkající se oblasti seniorů v Rožnově pod Radhoštěm byla provedena v rámci komunitního plánování sociálních služeb. Na aktualizaci SWOT analýzy pro cílovou skupinu seniorů se v roce 2022 podílela Sociální komise, která je zároveň i Komisí komunitního plánování. Byly také zohledněny připomínky Rady seniorů.

Při komunikaci se seniory bylo zjištěno, že seniori nemají dostatečné informace o službách poskytovaných na území města Rožnova pod Radhoštěm. Ze zjištění také vyplynulo, že zde je nízká mezigenerační soudržnost, slabne funkce rodiny, seniori jsou osamělí, ztrácí sociální kontakty a stávají se tak snadnými oběťmi nekalých praktik. Seniori jsou málo využíváni jako zkušení odborníci.

Ve městě je dlouhodobý nedostatek přiměřeného, finančně dostupného bydlení pro seniory. Nejvhodnější pro bydlení seniorů by byly jednopokojové a dvoupokojové byty s kuchyní nebo kuchyňským koutem. Poptávka je také po domech a bytech s pečovatelskou službou. Zájem by byl i o domov pro osamělé soběstačné seniory. Nedostačující je i kapacita místního domova pro seniory. Žadatelé o umístění v domově pro seniory čekají i několik let. Nedostatečné jsou také pobytové kapacity domovů se zvláštním režimem pro mobilní osoby s chováním, které závažným způsobem narušují kolektivní soužití. Zvyšuje se i zájem o pečovatelskou službu, která se věnuje péči o seniory. V současné době je kapacita zcela naplněna, zájemci jsou uspokojováni podle evidence v pořadníku.

SWOT analýza pro cílovou skupinu SENIOŘI

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • grantový systém Sdružení Mikroregion Rožnovsko, aktivní role města při zapojení okolních obcí do financování sociálních služeb • pozitivní dopad „Jarmarku neziskových organizací v sociální oblasti“ a „Setkání poskytovatelů sociálních služeb“ • s spolupráce mezi organizacemi a službami, dostatečná informovanost sociálních služeb • probíhající proces komunitního plánování, zapojení poskytovatelů sociálních služeb do procesu, podpora procesu ze strany města • možnost využití kvalitně fungujících stávajících sociálních služeb • pravidelné zveřejňování informací o sociálních službách v tisku (Spektrum) • velká nabídka volnočasových aktivit pro aktivní seniory a vhodné prostory pro jejich aktivity • zajištění paliativní péče • zajištění služby Senior taxi • aktivizace seniorů prostřednictvím nabídky Rožnovské seniorské karty • zrekonstruovaný domov pro seniory	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatek vhodného bydlení pro seniory (chybí dům s pečovatelskou službou) • nedostatek pobytových kapacit pro mobilní osoby s chováním, které závažným způsobem narušují kolektivní soužití (domov se zvláštním režimem)
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • aktivní přístup města, zájem o spolupráci všech zúčastněných (komunitní plánování) • využití finančních prostředků z evropských fondů, státu a jiných • rozvoj sociálního podnikání • pravidelné zveřejňování informací o sociálních službách v tisku (zpravodaje obcí, Okno do kraje) • zapojení do probíhající reformy psychiatrické péče a realizace opatření včetně přesahu mezi cílovými skupinami • vznik nových kapacit pro osoby s demencí a kumulovanými problémy (závislosti, zadluženost, bez přístřeší) • zvýšení dostupnosti a kapacit terénních sociálních a zdravotních služeb pro seniory • informovanost a poradenství pro pečující osoby • motivace seniorů v oblasti péče o své zdraví • implementace národního programu přípravy na stárnutí na místní podmínky	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatek kvalifikovaných pracovníků, fluktuace a odchod zkušených zaměstnanců (ovlivňuje spolupráci s klienty) • změny v legislativě (zákon o sociálních službách) • systém financování sociálních služeb státem (nejistota ve výši dotací, chybí garance víceletého financování) • nedostatek financí na společné financování sociálních služeb prostřednictvím Sdružení Mikroregionu Rožnovsko • nedostatek odborných a praktických lékařů • pobyt seniorů na oddělení následné péče, nedůstojné umírání mimo domácí prostředí • demografický vývoj (stárnutí populace) • nezájem seniorů o sociální služby a aktivizační programy

Zdroj: Komunitní plán sociálních a souvisejících služeb ORP Rožnov pod Radhoštěm 2022+

3 Plán přípravy na stárnutí dle jednotlivých oblastí

3.1 Práva seniorů

Senioři patří mezi zranitelné skupiny ve společnosti. Se zhoršujícími se fyzickými a psychickými schopnostmi v důsledku procesu stárnutí je často vyvozována snížená společenská hodnota. S tím se pak pojí domněnka bezbrannosti a snížené schopnosti bránit se nátlaku, špatnému zacházení nebo protiprávnímu jednání.

Starší osoby jsou často skutečně znevýhodněny oproti ostatním osobám. Jejich znevýhodnění je dáno jak sníženou soběstačností, tak předsudky ze strany společnosti, které často vedou k jejich diskriminaci nebo znevýhodnění oproti jiným skupinám obyvatel. Starší osoby jsou tak často považovány za pracovní méně výkonnější, méně intelektuálně schopné a méně ochotné učit se novým věcem. Důsledkem takových předsudků je i nižší ochota k zaměstnávání starších osob, ignorování jejich přání při poskytování zboží a služeb, podceňování jejich úsudku při poskytování zdravotní nebo sociální péče, a také zneužití důvěry.

Společenské povědomí o procesu stárnutí a specifických potřebách seniorů ve společnosti je nedostatečné. Příčinou ignorování či porušování práv starších osob přitom nemusí být nutně zlá vůle nebo úmysl. Často se jedná pouze o nevědomost, stereotypy nebo zažitá postupy a určitou neochotu učit se novým věcem. Tyto problémy přitom mohou nabývat ještě závažnějších rozměrů v případě vykonavatelů veřejné moci. Ve svém výsledku pak neznalost specifických potřeb seniorů může vést k rozhodování a jednání v jejich neprospěch nebo dokonce k porušování jejich práv.

Stejně jako ostatní skupiny obyvatel, mají starší osoby plné právo na respekt k jejich lidské důstojnosti a osobnosti, který vyplývá z ústavního pořádku i z mezinárodních úmluv na ochranu lidských práv. Samozřejmě součástí jejich práv musí být i nediskriminující chování ze strany společnosti. Veřejnost musí mít povědomí o specifických seniorské populace, jejich přednostech i ohroženích a o rozličných životních situacích, které mohou být pro seniory obtížnější zvládnutelné. V tomto ohledu bude nutné zajistit kvalitní osvětu jak pro širokou veřejnost, tak i pro zástupce veřejné správy.

Aby bylo dodržování lidských práv účinné, musí sami senioři znát svá práva a rozeznat špatné zacházení ze strany rodiny nebo širší veřejnosti. Ke zvýšení ochrany práv seniorů je proto nezbytné posílit jejich samostatnost a zvýšit informovanost o možnostech obrany a vymahatelnosti jejich práv.

S otázkou diskriminace a lidské důstojnosti pak úzce souvisí i zacházení se staršími osobami. Především senioři s omezenou soběstačností, závislí na pomoci rodiny, pracovníků zdravotních a sociálních služeb a dalších institucí, mohou být vystaveni špatnému zacházení a zneužívání. Důraz proto musí být kladen na vzdělávání pečujících osob. Jak v rodině, tak i ve všech institucích musí být respektována a chráněna fyzická, sexuální, duševní a emocionální integrita a zaručené vyhovující životní podmínky. Jakékoliv nevhodné a nedůstojné nebo ponižující zacházení se staršími osobami je naprosto nepřijatelné.

Základním předpokladem boje proti zneužívání a zanedbávání je existence účinného právního rámce a spolupráce mezi veřejnou správou, nestátními organizacemi a seniory samotnými. Rovněž zajištění dostatečné informovanosti o nepřijatelnosti zneužívání seniorů a o rozpoznání špatného zacházení musí být nedílnou součástí aktivit v této oblasti.

Oblast: Práva seniorů

Cíl:	Zajištění a ochrana práv seniorů	
Opatření 1:	Den seniorů Oslava seniorů. Přínos seniorů pro společnost, povědomí o problémech, se kterými se potýkají. Společné setkání seniorů s kulturním programem.	1,2,3
Opatření 2:	Telefony s tlačítkem SOS Posílení bezpečnosti osaměle žijících seniorů. Ochrana seniorů. Přivolání pomoci v krizové situaci.	1,2,3
Opatření 3:	Poradna pro spotřebitele Poradenství pro seniory. Informace pro ochranu seniorů. Pomoc při řešení spotřebitelsko-podnikatelských vztahů.	1,2,3
Opatření 4:	Seniorská obálka Informace o svém zdravotním stavu má senior doma na dostupném místě. Urychlení poskytnutí pomoci v domácím prostředí. Zprostředkování pomoci.	1,2,3
Opatření 5:	Seniorská obálka mini Informace o svém zdravotním stavu má senior u sebe. Urychlení poskytnutí pomoci mimo domácí prostředí. Zprostředkování pomoci.	1,2
Opatření 6:	Kalendář pro babičky a dědečky Informace o pro seniora rizikových a nebezpečných situacích. Jak ochránit zdraví, život, majetek. Prevence rizikových situací, jejich řešení.	1,2,3

3.2 Celoživotní učení

Celoživotní učení představuje kontinuální proces získávání a rozvoje vědomostí, intelektových schopností a praktických dovedností v průběhu celého života. Kromě formálního vzdělávání (počáteční a navazující organizované formy vzdělávání), je stejně důležité i neformální učení (zájmové a získané praxí). Jeho součástí je jak základní školní docházka, tak i vzdělávání seniorů v rámci univerzit třetího věku, akademií seniorů a vzdělávacích kurzů. Koncept celoživotního učení často propojuje vzdělávání s pracovní aktivitou, umožňuje pružně reagovat na potřeby trhu práce, na kvalifikační požadavky zaměstnavatele a na zabezpečení zájmů a potřeb účastníků vzdělávacích aktivit.

Nedílnou a nejdůležitější součástí celoživotního učení je profesní vzdělávání, které rozšiřuje, prohlubuje a doplňuje dosavadní nebo novou kvalifikaci v souvislosti s měnícími se podmínkami na trhu práce. Trvale aktualizovaná nabídka dalšího profesního vzdělávání podporuje a zvyšuje adaptabilitu pracovní síly na technologický vývoj, na využívání informační základny v jednotlivých oborech a využití inovací pracovních postupů směřujících k efektivnější a vyšší produktivitě práce.

Koncept celoživotního učení představuje dvě roviny – celospolečenskou a individuální. Z celospolečenského pohledu koncept nabývá na významu z důvodu udržení a zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky jako celku. Individuální pozitivní přístup k celoživotnímu vzdělávání zvyšuje občanskou odpovědnost a podporuje sociální soudržnost společnosti.

Investice do vzdělání a školení v rámci konceptu celoživotního učení umožňuje řešit sociálně-ekonomické cíle, a zároveň představuje dlouhodobý přínos pro jednotlivce, podniky, hospodářství a společnost obecně. Investice do celoživotního učení mají jak přímý ekonomický dopad na zvyšování zaměstnanosti všech věkových skupin, tak i nepřímý účinek spočívající v podpoře společenské a sociální integrace, začlenění, participace do pracovního i společenského života a ve svém důsledku zvýší celkový blahobyt společnosti.

V rámci počátečního vzdělávání se musíme zaměřit na posilování principu úcty ke stáří a mezigenerační solidarity. Jedná se o podporu pedagogů a dalších pracovníků nastavením vzájemné úzké spolupráce a vytvořením vhodných metodických pomůcek a materiálů. Žáci musí být motivováni a soustavně připravováni na nutnost dále se vzdělávat i po ukončení jejich formálního vzdělání.

V důsledku demografického stárnutí roste nutnost zapojit na trh práce co největší podíl osob jak v produktivním věku včetně ekonomicky neaktivních (např. ženy v domácnosti), tak i v seniorském věku prodloužením jejich pracovního života. Investice do celoživotního učení za účelem jejich integrace nebo reintegrace na trh práce či prodloužení pracovní kariéry do vyššího věku bude vzhledem k naplnění ekonomických potřeb společnosti zcela zásadní.

Nedílnou součástí rozvoje celoživotního učení musí být i podpora vzdělávacích aktivit pro seniory, kteří tak nacházejí alternativní uplatnění po odchodu z trhu práce. Zapojení seniorů do zájmového vzdělávání významně přispívá k jejich prodloužení plnohodnotného, aktivního života, má pozitivní dopad na jejich celkové zdraví, a tím i zvyšování jejich nezávislosti.

Nabídka vzdělávacích kurzů pro seniory se musí odvíjet od aktuálních požadavků, které měnící se společnost klade na všechny občany. V následujícím období by se proto kurzy měly zaměřit na rozvoj schopností v oblasti informačních a komunikačních technologií, na podporu rozvoje finanční gramotnosti a na zvyšování ochrany bezpečnosti seniorů.

Oblast: Celoživotní učení

Cíl:	Rozvoj celoživotního učení jako součásti společenského života	
Opatření 1:	Zapojení seniorů do zájmového vzdělávání Zájmové vzdělávací kurzy pro seniory. Aktivity se vzděláváním seniorů. Vzdělávací workshopy pro seniory.	1,2
Opatření 2:	Zapojení seniorů do společenského dění Pravidelné návštěvy studentů středních škol v domově pro seniory. Sdělování informací o životě seniorů ve městě. Společně komentované čtení Spektra Rožnovska, sledování TV Beskyd.	2,3
Opatření 3:	Poznávání města Komentované návštěvy místních firem (Unipar, Svět kamenů, Pivovar). Prohlídka míst ve městě s výkladem (Hradisko, Bučiska, Muzeum). Procházka po naučných stezkách ve městě.	1,2,3

3.3 Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů

Předpokladem vytvoření účinné komplexní strategie podporující ekonomickou aktivitu starších pracovníků je i vhodné nastavení důchodového systému. Posláním tohoto systému není řešení problematiky zaměstnanosti. Maximální využití potenciálu pracovní síly je předpokladem dlouhodobé finanční udržitelnosti a schopnosti systému v budoucnu poskytovat důchodové dávky.

Důchodový systém musí ponechat každému co nejširší prostor pro individuální volbu způsobu odchodu do důchodu a neměl by vytvářet podněty k předčasnému opuštění trhu práce ani bariéry pro ekonomickou aktivitu seniorů. Podněty k předčasnému odchodu do důchodu jsou vytvářeny u většiny žadatelů zejména nezbytností zabezpečit finanční prostředky v předdůchodovém věku z důvodu dlouhodobé a neperspektivní nezaměstnanosti před statutem sociálních dávek, které tuto situaci většinou neřeší.

V rámci důchodové reformy byly eliminovány pobídky k předčasnému ukončení ekonomické aktivity již v uplynulých letech a v České republice platná úprava postupného zvyšování statutárního důchodového věku dostatečně s předstihem reaguje na prodlužující se střední délku života tak, aby v budoucnu nedošlo k výraznému vychýlení poměru doby pobírání důchodu a doby pojištění. Bariéry pro ekonomickou aktivitu po dosažení důchodového věku byly provedenými reformami odstraněny. Uvolnění regulace výdělečné činnosti v souběhu s pobíráním důchodu však vedlo v České republice k masovému využívání tohoto institutu, zatímco přesluhování je využíváno jen zřídka. Důchodová reforma počítá s přenesením části odpovědnosti za hmotné zabezpečení na stáří ze státu na jedince.

Na základě dostupných informací o vlastních důchodových nárocích se občan rozhoduje o časování odchodu do důchodu, o další účasti na trhu práce a stanovení preferencí spotřeby a úspor. Souběhu důchodu s příjmy dává v současnosti přednost většina seniorů. Ačkoliv při využívání tohoto souběhu senioři i nadále odvádí příspěvky na sociální pojištění, a tím zvyšují příjmy v systému důchodového pojištění, nepodporuje toto nastavení dostatečně motivaci k odkladu odchodu do starobního důchodu a využívání konceptu přesluhování.

Nejobtížnější je znovunalezení místa v případě ztráty zaměstnání pro osoby nad 50 let. Jedním ze způsobů jejich opětovného uplatnění na trhu práce je vlastní podnikání, při kterém mohou uplatnit své celoživotní znalosti a zkušenosti.

Stárnutí populace bude přinášet změny rozložení sil na trhu práce se všemi předpokládanými důsledky ve společnosti, v jednotlivých firmách a organizacích. Zvýšená míra zaměstnanosti osob starších 50 a více let bude nezbytným předpokladem pro životaschopnost systému. K většímu zapojení osob ve věku nad 50 let do pracovního života musí být vytvořeny jak legislativní podmínky, tak podmínky na pracovištích a nutná je i změna postojů na úrovni jednotlivců. Opatření pro zvýšení zaměstnanosti starších pracovníků jsou v souladu se strategickými prioritami MPSV. Tento dokument se vzhledem ke svému účelu zaměřuje především na cílovou skupinu osob starších 50 let. Účinné strategie v oblasti zaměstnávání však musí akcentovat všechny ohrožené skupiny na trhu práce a jednotlivá opatření musí být vzájemně provázaná a musí být v rovnováze. Důležitá je změna postojů ke stárnutí, a to jak ve společnosti, tak i mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, a také příprava věkově staršího obyvatelstva na aktivní stárnutí i na období důstojného stáří.

Oblast: Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů

Cíl: Vnímání starších pracovníků a seniorů jako zkušených odborníků na trhu práce

Opatření 1: Studnice zkušeností 1

Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů, zkušených odborníků.
Specifické potřeby starších pracovníků a seniorů.
Kulatý stůl s podnikateli o zaměstnávání starších pracovníků a seniorů.

Opatření 2: Bezpečnost v silničním provozu 1,2

Dohled u přečhodů pro chodce.
Zvýšení bezpečnosti ranního provozu u škol.
Zapojení seniorů do běžného denního života.

3.4 Dobrovolnictví a mezigenerační soudržnost

Demografická situace se rychle mění. Společně s ekonomickou krizí vytváří společenské napětí mezi generacemi. Představuje tak výzvu, které je nutno čelit podporou solidarity, dialogu a spolupráce mezi lidmi různých věkových kategorií.

Mezigenerační spolupráce se dotýká aktivit napříč společnostmi. Vedle zlepšení sociální soudržnosti to je podpora k vytvoření pozitivních mezigeneračních sociálních vazeb, které prospívají celé společnosti. To ovlivňuje kvalitu rodinného života, je přínosem v sektoru sociálních a zdravotních služeb a může kladně ovlivňovat i ekonomický rozvoj.

Dobrovolné aktivity seniorů se v současné době uskutečňují především přes klub seniorů, zájmové organizace a občanské sdružení, kde senioři převzali dominantní zodpovědnost za realizaci určité oblasti aktivit a činností. Senioři se realizují i v rámci své rodiny nebo formou sousedské výpomoci.

O dobrovolnické aktivity projevují větší zájem senioři s vyššími příjmy. Senioři s příjmy nižšími spíše hledají placené aktivity. Mezi bariéry, které brání dobrovolníkům z řad seniorů zapojit se do dobrovolnické činnosti, patří kulturní mýty hovořící o stáří jako o etapě odpočinku. Nedůvěra seniorů ve vlastní schopnosti přenést své životní zkušenosti mladší generaci, obava seniorů z finančního zatížení v případě zapojení se do dobrovolnických aktivit a bariéry plynoucí z jejich psychického stavu a celkové únavy.

Mezigenerační vztahy se dotýkají zejména změny postojů společnosti vůči seniorům a negativnímu demografickému vývoji. Stereotypy ve společnosti spoluutvářejí média negativním zobrazováním seniorů jako ekonomické zátěže pro společnost.

Pozitivní postoje k problematice stáří a stárnutí je nezbytné formovat od nejútlejšího věku, a to výchovou v rodině i ve školském vzdělávacím systému. Pozornost je potřeba zaměřit nejen na aktivity, které povedou k pochopení potřeb seniorů a procesu stárnutí mladšími lidmi, ale také na rozvíjení aktivit, které přiblíží svět mladých lidí seniorům. Jen tak můžeme dojít k vzájemnému oboustrannému porozumění. Rozvoj mezigenerační spolupráce je i výzvou pro zaměstnavatele, kteří mohou využít metody mentoringu, tedy metody umožňující vzdělávání na pracovišti přímo při výkonu práce.

V oblasti infrastruktury je cílem vytvoření zázemí pro vícegenerační setkávání. Integrace a participace se zaměřuje na naplnění role seniorů jako plnohodnotných a aktivních členů společnosti. K posílení mezigenerační spolupráce a k rozvoji společnosti může významně přispět dobrovolnictví. Dobrovolnická činnost na jedné straně napomáhá zvýšení kvality života seniorů, kteří potřebují podporu, pomoc nebo péči, na straně druhé vytváří alternativní příležitosti pro aktivní zapojení do společnosti po opuštění trhu práce. Zároveň slouží jako prevence sociálního vyloučení ve vyšším věku.

Aktivovat seniory lze prostřednictvím multigeneračních center, poradenských pozic při úřadech práce a v nemocnicích. Důležitá je informační kampaň především v oblasti spolupráce se seniorskými, proseniorskými a neziskovými organizacemi. K aktivizaci je nezbytná podpora seniorů a posilování jejich sebedůvěry ve vlastní schopnosti. Prostřednictvím budování mezigenerační soudržnosti a spolupráce se u mladé generaci i u seniorů rozvíjí pochopení a tolerance odlišného životního stylu. Odlišné hodnoty se vytvářejí v souvislosti s odlišnými životními zkušenostmi. Vytvořením fungujícího prostředí vzniká prostor na mezigenerační výměnu názorů i postojů a na jejich vzájemnou toleranci.

Oblast: Dobrovolnictví a mezigenerační soudržnost

Cíl:	Posílení mezigenerační soudržnosti a spolupráce, sblížování generací	
Opatření 1:	Řemesla do škol Předávání zkušeností, nácvik dovedností. Praktické ukázky řemesel. Workshopy pro děti, žáky a studenty na školách vedené seniory.	1
Opatření 2:	IT dovednosti seniorům Předávání zkušeností a znalostí v oblasti IT technologií. Praktický nácvik dovedností u PC. Workshopy pro seniory v Senior centru vedené studenty.	1
Opatření 3:	Senioři v mateřských školách Sbližování generací. Návštěva seniorů v mateřských školách. Společné aktivity v mateřských školách.	1
Opatření 4:	Mladá generace v domově seniorů Sbližování generací. Návštěva dětí, žáků, studentů v domově pro seniory. Společné aktivity v domově seniorů.	2,3
Opatření 5:	Reminiscenční výlety Vzpomínkové aktivity pro seniory. Společná aktivita seniorů z domova pro seniory a mimo domov pro seniory. Spolupráce s dobrovolníky.	2,3
Opatření 6:	Mezigenerační výlety a aktivity Podpora mezigeneračního setkání. Společné mezigenerační aktivity. Vzájemné poznávání a obohacování.	1,2,3

3.5 Prostředí pro život seniorů

Kvalitní prostředí ovlivňuje aktivní život. Senioři jsou jednou z ohrožených skupin v přístupu účasti na životě společnosti, a to z důvodu kombinace různých negativních bariér, zejména horšího zdravotního stavu, nižších příjmů, nižší úrovně vzdělání, nedostatečné dopravní dostupnosti, ztíženému přístupu ke službám, výskytu věkové diskriminace a přetrvávajících společenských stereotypů ve stáří.

Mezi prioritní aktuální problémy lze zařadit účast na formálním i neformálním společenském životě, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, odpovídající úroveň bydlení a poskytovaných sociálních a zdravotních služeb, zabezpečení dopravní obslužnosti.

Stárnutí populace je většinou prezentováno pouze v kontextu zvyšujících se nákladů na zdravotní a sociální péči a rostoucích nároků na důchodový systém. Přínos seniorů pro občanskou společnost není dostatečně zdůrazňován. Důležité je vytvářet pozitivní obraz stárnutí. Senioři jsou rovněž nejvíce ohroženou skupinou osob v souvislosti s trestnou činností. Jsou často obětmi fyzického i psychického násilí, obětmi podvodů a krádeží.

Většina populace si přeje bydlet ve svém domově, v komunitě, ve které má vazby na rodinu a sousedy. To je však možné pouze za předpokladu rozvinutých terénních služeb a dostatečné občanské vybavenosti. S měnící se věkovou strukturou obyvatelstva bude nezbytné rozvíjet nové formy bydlení, které budou propojeny s různými stupni péče, budou zohledňovat měnící se vzorce rodinného života a

budou finančně a místně dostupné. Na „Veřejném fóru“ zvolili občané Rožnova pod Radhoštěm jako druhou největší prioritu chybějící dům s pečovatelskou službou. Tato potřeba neustále trvá. Statistická data poukazují na dlouhodobé zvyšování počtu osob v seniorském věku. Bytová politika by měla být koncipována s ohledem na zvyšující se podíl seniorů. Cílovou skupinou v této oblasti jsou i občané, kterým se důchodový věk teprve blíží. V této oblasti je důležitá vhodná bytová politika a územní plánování zohledňující současné i budoucí potřeby seniorů.

V oblasti dopravy senioři využívají především městskou hromadnou službu, kde se stále se vyskytují fyzické bariéry, které brání seniorům se zdravotními problémy a postižením využívat veřejné dopravní prostředky, což vede ke snížení jejich soběstačnosti a zvýšení závislosti na pomoci ve svém okolí. Ne vždy je dopravní obslužnost hromadné dopravy pro seniory vyhovující. Doprava pro seniory musí být spolehlivá, finančně a místně dostupná k sociálním, zdravotním a dalším důležitým základním službám. Město Rožnov pod Radhoštěm poskytuje seniorům zvýhodněnou přepravu na vybraná místa ve městě prostřednictvím „Senior taxi“. Rozvoj specializované dopravy pro seniory se zvláštními potřebami má přispět k jejich maximální možné nezávislosti. Vzhledem k tomu, že pro seniory je často snazší jezdit na kole než chodit pěšky, měl by být důraz kladen nejen na rozvoj stezek pro cyklisty, ale rovněž na zvyšování bezpečí cyklistů.

Seniorům je třeba zajistit maximální sociální, politickou i ekonomickou participaci na životě společnosti, přístup ke kulturnímu a společenskému životu a nezbytné bezpečné zázemí pro zapojení se do mezigeneračního dialogu. Aktivní účast seniorů na životě společnosti má mnoho předností nejen pro seniory samotné, ale i pro celou společnost. Senioři nabízejí obrovský potenciál svých celoživotních zkušeností a znalostí, jejich aktivní účast je úzce spojena s dobrým zdravím i vyšší spokojeností, což se odráží i na výdajích na zdravotní péči. Zapojení seniorů do komunitního života obohacuje život dané komunity, přináší jí stabilitu a možnost využívat celoživotní moudrosti pro komunitní práci. Pro seniory je participace na společenských aktivitách důležitá z hlediska navázání nových vztahů, budování si úcty a respektu a pocitu užitečnosti prostřednictvím vlastní seberealizace. Navíc tak dochází k posilování sociální integrace a společenské koheze.

Oblast: Prostředí pro život seniorů

Cíl:	Podněty pro zlepšení prostředí umožňující zapojení seniorů do komunitního života	
Opatření 1:	Zlepšení prostředí pro život seniorů Sběr námětů na zlepšení života ve městě. Zapojení seniorů do sběru námětů. Ocenění a realizace nejlepších návrhů.	1,2
Opatření 2:	Dostupné bydlení pro seniory Malé, finančně nenáročné byty. Domy s pečovatelskými byty. Rozšíření domova pro seniory.	1,2,3
Opatření 3:	Dopravní obslužnost pro seniory Finančně nenáročná individuální doprava v rámci města prostřednictvím služby „Senior taxi“. Zajištění dopravní dostupnosti prostřednictvím pravidelné linky minibusu.	1,2,3
Opatření 4:	Prostor pro setkávání seniorů Vytvoření bezbariérového prostoru pro komunitní a mezigenerační setkávání. Nabídka společenských a kulturních akcí. Osvěta a společná činnost.	1,2,3
Opatření 5:	Dostatek laviček a bezbariérovost komunikací Doplnit lavičky v místech zvýšeného pohybu seniorů. Instalovat lavičky se stoly v místech vhodných pro setkávání seniorů. Další rozvoj v budování bezbariérových komunikací.	1,2
Opatření 6:	Prostor pro mezigenerační venkovní výlety a setkávání Vytvoření venkovního komunitního prostoru pro mezigenerační setkávání. Vzájemné sblížování generací. Rozvoj zdravého životního stylu.	1,2,3

3.6 Zdravé stárnutí

Zdraví, integrace a participace jsou úzce propojeny. Zdraví je zásadním předpokladem pro aktivní začlenění na trh práce, do společenských i dobrovolnických aktivit. Podpora sociální integrace a participace má pozitivní dopad na zdravotní stav aktivních seniorů, na systém sociální a zdravotní péče o seniory.

Zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva je úzce spojeno s ekonomickým růstem, zvyšováním konkurenceschopnosti a růstem reálných příjmů seniorů. Lepší zdraví se pozitivně odráží na výši výdělků a nabídce na trhu práce a zároveň snižuje počet předčasných odchodů do důchodu.

V současné době je v České republice věnováno málo prostoru prevenci a osvětě. Preventivní programy jsou pak velmi často zaměřeny pouze na seniory a dostatečně neodráží rozmanité potřeby občanů starších 50 a více let. Na druhé straně, častou bariérou je i jejich nedostatečný zájem a motivace zúčastňovat se preventivních akcí.

Velký význam v rozvoji zdravých podmínek mají místní samosprávy, které by se v rámci své samostatné působnosti měly zabývat i všestranným rozvojem svého území a potřebami svých občanů. Právě vytváření místních komunit a realizace specifických programů v jejich rámci představuje nejúčinnější nástroj vedoucí ke změnám a podpoře zdravého životního stylu. Podpora zdravého životního stylu musí začít v dětství, protože rané zkušenosti jsou předurčujícími faktory chování v dospělosti. Investice do vzdělání v mladém věku pozitivně ovlivňují míru zdraví, sociální integraci a participaci ve starším věku. Zároveň pozdější investice do aktivního a zdravého stárnutí se ukazují být rovněž efektivní. S podporou zdravého životního stylu souvisí i zdravé podmínky a prostředí ve škole, v zaměstnání a také v komunitě.

Rozvoj zdravotní gramotnosti musí být podporován od narození až do seniorského věku. Senioři stejně tak jako jiné generace musí mít dostatek informací o tom, jak udržovat své zdraví a předcházet onemocněním, zvláště těm, která jsou pro vyšší věk typická. Celkový zdravotní stav obyvatelstva odpovídá individuálnímu přístupu každého jednotlivce, protože za své zdraví si nese odpovědnost každý sám za sebe. Důležitá je fyzická aktivita, možnost setkávání se seniory, utváření nových a udržování stávajících kontaktů.

K aktivizaci a socializaci seniorů mají přispět individuální i společné aktivity seniorů jako je návštěva kulturních akcí a turistické vycházky za podpory Města Rožnova pod Radhoštěm a místních organizací prostřednictvím programu „Rožnovská seniorská karta – RoSenKa“. Město Rožnov pod Radhoštěm dlouhodobě finančně podporuje činnost Seniorského centra, kde dochází k setkávání seniorů při společných aktivitách.

Investice do zdraví se pozitivně odráží na zvyšování ekonomického potenciálu starších pracovníků a seniorů i na sociální soudržnosti. Stát musí vytvářet zdravé podmínky a podporovat programy zaměřující se na motivaci lidí ke zdravému životnímu stylu, k využívání nabídky preventivních programů a k převzetí odpovědnosti za svůj život.

Zvláštní důraz musí být kladen na osoby s nízkým socioekonomickým statutem a na národnostní a etnické menšiny. Programy na podporu zdraví musí být místně dostupné a jejich nabídka musí být dostatečně rozmanitá s ohledem na rozdílné potřeby a heterogenitu staršího věku.

Oblast: Zdravé stárnutí

Cíl:	Prodloužení aktivního života, socializace a aktivizace seniorů	
Opatření 1:	Seniorská olympiáda Společné aktivity seniorů. Sportovní disciplíny přizpůsobené možnostem seniorů. Setkání seniorů se sportovním programem.	1,2
Opatření 2:	Trénování paměti Trénování paměti s využitím softwarového vybavení. Setkávání seniorů v seniorském centru. Společná činnost seniorů.	1,2
Opatření 3:	Bezhraniční valašení Setkání seniorů na česko-slovenské hranici s kulturním programem. Celodenní společné aktivity seniorů. Aktivity přizpůsobené možnostem seniorů.	1,2
Opatření 4:	Rožnovská seniorská karta RoSenKa Socializace a aktivizace seniorů. Nabídka individuálních i společných aktivit seniorů. Účast na kulturních akcích, turistické vycházky, péče o zdraví.	1,2,3
Opatření 5:	Seniorské centrum Společné aktivity seniorů. Podpora provozu Seniorské centra. Zřízení pozice zmocněnce pro téma Město přátelské seniorům.	1,2
Opatření 6:	Turistické vycházky pro seniory Vycházkové trasy různé náročnosti. Nabídka programů na poznávání města Rožnova pod Radhoštěm a jeho okolí. Společná socializace a aktivizace seniorů.	1,2,3

3.7 Informace pro seniory

Důsledkem demografického stárnutí bude zvýšený nárůst požadavků na sociální a zdravotní péči, který s sebou bude přinášet i vyšší nároky na udržitelné fungování obou systémů. Na tuto situaci je nutné se připravit a realizovat kroky vedoucí k zefektivnění poskytování sociální a zdravotní péče.

Pro zajištění kvalitní péče musí být rozvíjeny všechny druhy sociálních služeb, aby si každý mohl zvolit dle své individuální situace a svých preferencí. Vybrat si formu péče a konkrétní službu je možné jen na základě znalosti všech dostupných možností. Základním typem služby je poradenství, které musí být dostupné a kvalitní.

Systém péče o seniory, kteří již potřebují nějaký druh pomoci, je poskytován především zdravotními a sociálními službami, které nejsou dostatečně provázané. Sociální služby představují významnou pomoc při poskytování péče potřebným seniorům.

S ohledem na demografický vývoj lze předpokládat, že v budoucnu se zvýší počet onemocnění typických pro vyšší věk, proto je potřeba rozvíjet specializovanou péči o tyto osoby, a to s ohledem na zachování co nejvyšší kvality jejich života a co nejvyšší úrovně nezávislosti. Péče o nejstarší seniory má nabízet co nejširší škálu služeb, které odpovídají jejich rozdílným potřebám a životním situacím. Vybrat si formu péče a konkrétní službu je možné jen na základě znalosti všech dostupných možností. Poradenské služby musí být dostupné a kvalitní.

Nedílnou součástí péče o seniory musí být i podpora rodiny a zapojení rodinných příslušníků do poskytovaných služeb. Vzdělávání a podpora neformálních pečujících je jednou z nejefektivnějších investic v rámci dlouhodobé péče a obecně péče o seniory. Zvýší se produktivita této skupiny poskytovatelů, což povede k lepším výsledkům péče, nižším nákladům pro zdravotní a sociální systém, ale také ke snížení zdravotních komplikací. Rodinní příslušníci pečující o seniory potřebují maximální podporu ve formě vzdělávání, psychologického poradenství a dostupné nabídky odlehčovacích služeb.

Oblast: Informace pro seniory

- Cíl:** Poskytování informací o nabídce služeb dostupných v sociální oblasti
- Opatření 1: Koncentrovaná nabídka dostupných služeb pro seniory** 1,2,3
Prezentace služeb pro seniory na „Jarmarku neziskových organizací v sociální oblasti“.
Provozování „Senior point“, kontaktního místa pro zajištění informovanosti seniorů.
Nabídka služeb pro seniory na webových stránkách města Rožnova pod Radhoštěm.
- Opatření 2: Osvětové akce** 1,2,3
Přednášky o službách poskytovaných pro seniory.
Letáčky s informacemi o sociálních a jiných službách pro seniory.
Dny otevřených dveří ve službách.
- Opatření 3: Informace o dění ve městě** 1,2,3
„Spektrum Rožnovska“ – měsíční zpravodaj Rožnova pod Radhoštěm.
„TV Beskyd“ – místní televizní zpravodajství.
„www.roznov.cz“ – webové stránky města Rožnova pod Radhoštěm.

4 Závěr

Přáním všech, kteří se při své práci i ve svém životě setkávají se seniory je, aby jejich poslední etapa života byla co nejpříjemnější. O zajištění důstojné a odpovídající péče pro seniory usiluje i město Rožnov pod Radhoštěm. Plán přípravy na stárnutí se zaměřuje na vybrané oblasti, které se seniorů přímo dotýkají.

Stáří je neoddělitelnou součástí života člověka. Senioři nejsou přítěží, ale přínosem společnosti, a to svými zkušenostmi a moudrostmi stáří. Podílet se na důstojném životě seniorů může každý. Pomocí, úsměvem, dobrým slovem. Senioři si zaslouží a potřebují nejen ošetrovatelskou péči, ale hlavně lásku, porozumění a možnost zůstat nedílnou součástí naší společnosti.

Zdroje informací

Český statistický úřad

Internet

Katalog poskytovatelů sociálních a souvisejících služeb na Rožnovsku

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Registr poskytovatelů sociálních služeb

Schválilo:

Zastupitelstvo Města Rožnov pod Radhoštěm dne 21. 2. 2023,
usnesení č. 8/4/ZM/21/02/2023

Vydalo:

Město Rožnov pod Radhoštěm, 2023